

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob četrkih, petkih, sobotah.
Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Občno izdanje stane:
za jeden mesec . f. — 90, laven Avstrije f. 1.40
za tri mesece . . . 2.60
za pol leta . . . 5.—
za vsa leta . . . 10.—
Na naročbe brez priložne naravnine se
ne jemlje ozir.
Posamično številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč.,
v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 3 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorako.

Oglaš se računa po tarifu v petitu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javnozahvale, do-
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, kar nefrankovano se ne
sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravitelstvo ulica Caserma 13.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč!“

Preobrat?!

V tužni pokrajini Istrski izvršile so se
ravnokar važne premembe, in to med oseb-
nim političnim upraviteljem, C. kr. namestništvu
svetovalec, okrajni glavar v Poreču in za-
stopnik slavne vlade v deželni zboru
istrakom šel je v zasluženi pokoj, dose-
danji gosp. okrajni glavar v Paninu, tirom
slovenskih dežela dobro poznani vitez
Schwarz, pa je premeščen v Trst k o.
kr. namestništvu. Na mesto Elluscheggovo
došel je dosednji o. kr. glavar Koperski
Schaffenhauer, na mesto Schwarzevo
pa namestništveni tajnik g. I. Šorli.

Te premembe provzročile so dokaj ži-
vahno gibanje med našimi Italijani. To gi-
banje je značilno in poučljivo glede na smer,
koji sta sledila gg. Schwarz in Elluschegg.
Mi nečemo polagati na rešeto delovanja teh
dveh gospodov, da nam mnogi grenki spo-
mini prešinjajo dušo —, ker se le preradi
izogibljemo rekriminacijam o ljudeh, ki so
— bili. Saj bode dovolj vsakemu razumnemu
človeku, ako mu povemo, da italijanska go-
spoda plakajo za gospodom Elluscheggom, ki
je bil — to posnemljemo in italijanskih ne-
konflikovanih glasil — vsakdar naklon-
jen italijanskemu življu; — in
da so privedli gosp. vitez Schwarzu sijajno
odhudo, kakor poročamo na drugem mestu.
Ne iz lastnega nagiba torej — da imamo
kot vestni opazovalci mnogo dokazov za to
—, ampak po vedenju naših nasprotnikov
moramo soditi, da najnovejša prememba pri
politični upravi v deželi istrski niso po-
volji naše italijanske gospode. Iz tega
dejstva je zaključek za nas jaseen: kar ni
prav gospodi, mora biti nam po godu. Kot
pravi prijatelji pokrajine in blagostanja vsa
prebivalstva moramo sicer obžalovati, da je
tako, kajti to kaže na nesdrave odnošaje,
ako gredo stremeljenja tako navkreš, da vsi-
dar plakajo na tej strani, ako so zadovoljni
na drugi.

Toda mi računati se stvarmi, kakorine
so, a politični upravi je sveta dolžnost, de-
lati na to, da se pomirijo razburjeni duhovi,
kajti pri takih razmerah ne trpi le politični
in socialni mir, ampak trpe tudi — in še
v večji meri — gnotne koristi vse po-
krajine.

Politična smer v deželi istrski bila je
po takem do sedaj povsem sgrešena in škod-
ljiva. Ozir na javno blagostanje v deželi
morali so se vsikdar umikati pred strankar-
skimi koristmi: kar ni prijalo vladajoči stranki,
to ni bilo dobro, temu so se upirali laška
gospoda. Pri takih razmerah ne more biti
seveda niti govora o vsepnešnem delovanju za
javni blagor, a kjer ni javnega blagostanja,
tam ne more biti sreče, ne more biti zado-
voljstva.

Laške avtonomne oblasti so delile in
delijo solnce in senco le z ozirom na narod.

PODLISTEK.

180

Kmetaki upor.

— Spisal Avgust Senoa. Prevzel L. P. Planinski. —

Zdajci se povrne čevljar v kólo, katero
je ostavil, vadigaje visoko velik nož, a za
njim prineseta dva kmeta na lesenem ražnji
pečeno tele.

— Gospoda! zakliče Planinec, stopivši
k ognju, ko položita kmeta tele na tla; go-
spoda, kakaj danes amo mi gospoda. Žal mi
je, da čakamo, ali vi pravite, da moramo.
Dobro. Nu, zato ne gubimo časa. Jednajsta
ura je odbila in da svoje siromašne žledce
okrepčamo, pošiljajo meščanje vam poveljni-
kom na čast to pečeno tele. Gosposko je,
poglejte mu gobec. Dokler nam sreča ne dá
bobnati po gosposkih hrbtih, brusimo nož za
to gosposko tele!

nost in politično mišljenje bodisi celih občin
ali pa posamičnih oseb: kdor ni z njimi,
nima pričakovati milosti.

Tega principa se držita vrhovni zastop-
ni v deželi — deželni zbor — in pa njega iz-
vrševalni organ, deželni odbor, in tega prin-
cipa se drži slednji laški župan v deželi. In
ako pomislimo, da so večina deželnega zbora
in ogromni del občinskih zastopov v laških
rokah, torej v rokah manjšine prebivalstva,
potem si lahko mislimo po priliki, kako grozno
se sanemarijajo življenske koristi večine, ali
pravo za pravo vse pokrajine.

Nočemo preiskovati danes, kako je to
prišlo in kdo je zakrivil to nenaravno in
pogubno razmerje, in nočemo naštevati ne-
broj usodnih pogreškov, ki so se storile v tej
nesrečni pokrajini; kajti, kakor rečeno, no-
čemo pisati rekriminacij. To pa moramo na-
glašati, da je v interesu ljubega miru in
javnega blagostanja želeli korenitega, radikal-
nega preobrata v vseh strokih javne uprave.
A do takega preobrata moremo priti le
pripomočjo modre, svojih ciljev zavedajoče
se in svojih sodbah povsem samostojne poli-
tiške uprave.

Človek veruje in se nadeja le preradi tega,
kar si želi, in tako se je tudi v nas ohranilo
toliko optimizma, da si domisljamo, da smemo
ravnokar savišne osebnostne premembe pri po-
litični upravi istrski smatrati kot dobra zna-
menja bližajočega se zdravega preobrata. In
zato radi posabljamo na one, ki so bili, ter
se obračamo rajše do onih, ki so prišli.

Zlasti so novemu okrajnemu glavarju v
Poreču in zajedno zastopniku slavne vlade v
deželni zboru istrakom naprtli velikanske
brembe in toliko odgovornosti, da radi verja-
memo koperskem dopisniku „Naše Sloge“,
ki trdi, da je dotični gospod le nerad odšel
na svoje novo mesto. Tu mu bode trebalo za-
res železne volje in jeklene energije, da si
ohrani oni ugled, ono samostalnost in ono
avtoriteto, kakorane mu treba, ako hoče do-
seči, da pridejo v deželni zboru do veljave
osiri na splošni javni blagor in da ne bodo
odločevali jedino le osiri na strankarsko
korist one večine, ki zastopa manjšino pre-
bivalstva v deželi.

Naloga je zares ogromna, ali neizvršljiva
ni. Saj smo videli uprav letos, da ital. gospoda
akušajo le strašiti in se groziti onim, ki se
dajo strahiti, da se pa slednjič tudi lepo
umaknejo, ako vidijo, da se jih nikdo ne
boji. Vladajoča gospoda so opirali do sedaj
svojo taktiko le na grožnje in ropotanje, in
vapevali so tudi, žal, s to svojo taktiko na
veliko škodo dežele. Temu mora biti konec.

V ta namen ima gospod glavar jasno
pot pred sabo: zahteva naj neizprosno,
da se vrše obstoječi osnovni zakoni, ki za-
gotovljajo enakopravnost za vse.

Oprti na te zakone nas lahko privede
do onega preobrata, katerega mora želeli
vsak resničen prijatelj nesrečne pokrajine

— Brusimo! brusimo! kličejo kmetje, v
tom ko čevljar poveljnika Fratriča objema in
poljublja. Že so posegli kmetje po pečnem
daru, ko se zakrohota Planinec:

— Stojte! Ali hočete, da ta pečeni ve-
likaš brez vsake parade potuje s tega sveta
v naše globoke in široke žledce? Ne, Stojte,
da ga opevam.

Porinši mu nož v pečena rebra, zapoje
čevljar tankim glasom:

— Magnifico, spectabilis domine! Cir-
cumdederunt me! Requiescat v žledci. Amen!

— Amen! zakrohota se stotero grl in
ves narod zabučil od veselja in radosti.

— Amen! zakliče čevljar smeje se in
vzdiga visoko nož.

Puška zagrmí. Krik se začuje. Kaj je to?
Narod se zgane. Poveljniki planejo pokonci.
Čevljar prebledi. In zopet poči puška in

istrske, in to ne le v interesu te pokrajine,
ampak tudi v interesu države same. Pred
vsem pa mu je zapustiti opolsko pot starih
tradicij o „jedinem kulturnem življu“ v de-
želi in neizprosno vstrajati na trdni poti, koja
so nam predčrtali obstoječi temeljni zakoni
— pot jednake pravice za vse.

V to ime pozdravljamo najnovejšo pre-
membo pri politični upravi istrski in želimo
iskreno, da ne bi morali vzklikati danes ali
jutri: zastopj smo se nadejali, nepopoljšljivi
optimisti! Saj je to, kar želimo, opravičeno
in — pravično!

Politiške vesti.

Štrajk v Budimpešti. Predčerašnjem
je ostavilo delo 800 delavcev v tovarni za
izdelovanje pušek v Budimpešti. Štrajkujoči
zahtevajo povišanje mezde. Vodstvo tovarne
je izjavilo, da z ostalimi delavci ne more po-
slovati in zato je odpustilo tudi to. Mir
se ni kalil.

Velikanska demonstracija socialnih
demokratov v Berlinu. V Berlinu se je
to dni usmrtila socialna demokratinja gos-
podnja Wabnitz. Dne 2. t. m. je bil pogreb.
Dasi je policija ukrenila vse mogoče, da pre-
preči demonstracije, vendar se je pogreb raz-
vil do velikanskega pojava socialnih demo-
kratov. Ulice, ob katerih se je pomikal spre-
vod, so bile natlačene ljudstva. Ob 1. uri po-
poludne so se že začele zbirati deputacije z
venci, a poslednje so dospelo še le ob 4.
uri. Venec je bilo na stotine. Sprevod od
mrtnišnice do groba bil je imposanten, da
kaj takinega še dolgo niso videli v Berlinu.
Tudi anarhisti Berolinski so položili venec z
napisom: „Kdor je nosil verige, temu je smrt
le v slast“. Kakor poročajo listi soglasno,
je bil ta pogreb najgromnejši pojav, kolikor
so jih priredili dosedaj socialni demokratje.

Štrajk na Škotskem. Iz Glasgova jav-
ljajo dne 4. t. m.: Večina rudarjev je usta-
vila svoje delo. Ismed 70.000 ostalo jih je
na delu le 400. Štrajk nadaljuje.

Različne vesti.

Visok gost v Opatiji. Predčerašnjem
je dospel v Opatijo nadvojvoda Ljudovit
Viktor. Nj. ces. in kr. Visokosti poklonili
so se okr. glavar Fabiani, predstojnik zdra-
višča polkovnik Wachter in zdravnik profe-
sor dr. Glax.

Osebnost. Ruski finančni minister
baron Witte odpotoval je dne 4. t. m. s
svojo soprogo z Dunaja v Opatijo.

C. kr. drž. gimnazij v Trstu. Prihodnje
šolsko leto prične s 16. t. m. Vodstvo bode
vseprejemalo prijave dijakov dne 16. in 17.
od 9. ure dop. do 1. pop. Dijaki, ki hočejo
nadaljevati svoje nauke na tem zavodu,
morajo predložiti: 1.) poslednje šolsko spri-
čevalo; 2.) dva nacionalnija in 3. vplačati

druga in tretja in deseta. Vojska gre na nas,
vojska! Kot lev vzpne se Kupinič, oko se
mu zasveti in, zamahnivši s sabljo, zagrmí:
— Naprej, bratje! V božjem imenu!

— Oj udri! Bij! Streljaj! zagrmí divji
krik in iz megle hrumi črna četa za četo.

Uskoki so to in hrvaški strelec, a sredi njih
na konji baron Joško Turn. Groza izpreleti
neoboroženi narod. Kot divja čeda beži proti
Krakemu. Tresk za treskom treska, zrno za
zrnem žvižga, kmet za kmetom pada. Beže
kmetje, ali za njimi leté vrage Uskoki. Sedaj
je krčelo ob urodu v Krško, sedaj se umika
za pečine, kjer je visoko nametan sneg. Bo-
ben poje, na cerkvi klenka zvon. Zdajci pri-
leti iz vasi konjik.

— Stojte, bratje! Branite se! Izdali so
nas! Tolcite! zagrmí konjik, poveljnik Fratrič.
(Dalje prih.)

učilni donesek 1 gld. 50 nč. Novopri-
šedie učence za I. razred morajo
predstaviti roditelji ali njih namestniki. Pred-
ložiti morajo: 1.) rojstni list; 2.) potrdilo o
stavljeneh kôzah; 3.) spričevalo o dovršeni osn.
(ljudski) šoli; 4.) zdravniško potrdilo, da do-
tični učenec ni bolan na obeh in 5.) vplačati
svoto 3 gld. 60 nč. kot vseprejemno takso
in učilni donesek. Vsi novopristopivši učenci
morajo se podvreči dne 17. t. m. ob 3. uri
popoldne vseprejemnemu izpitu. Dotičnim,
ki propadejo pri izpitu, vrnejo se takoj
svedočbe in vplačani denar. — Dijaki, ki
želi jo prestopiti iz drugih uči-
lišč na ta zavod, morajo predložiti vse
gori omenjene svedočbe ter vsa svoja gim-
nazijaka spričevala; na poslednjem mora biti
napisana klavzula o odhodu.

Župan tržaški in pa početek prihodnjega
šolskega leta. Mestna delegacija je rasprav-
ljala v jedni poslednjih sej o prašanju, da-li
bi pričelo prihodnje šolsko leto z obairom na
skoraj epidemio škratlico in davico šole s
1. oktobrom, namesto s 16. septembrom.
Mnogo starišev je bilo iskreno željo, da
prične šola s 1. oktobrom. V dotični seji de-
legacije pa se je pokazala baš polovica gla-
sov za 1. oktober in polovica za 16. septem-
ber. Po obstoječem zakonu moral je zatorej
odločiti župan s svojim glasom, a on se je
pridružil polovici, ki je bila glasovala za 16.
september. Šola prične torej, kakor navadno,
s 16. septembrom. Kaj je določilo gospoda
župana do tega sklepa kljub slabemu zdrav-
stvenemu stanju v mestu — tega ne znamo,
a tudi ne iščemo pojasnila.

Javno vprašanje do c. kr. okrajnega
glavarstva na Voloskem, do c. k. namest-
ništva v Trstu in na deželni odbor v Poreču.

Z odlokom c. kr. namestništva v Trstu
z dne 19. julija t. l. št. 13.354, priobčenem
bivšemu občinskemu načelniku Slavoju Jenku
z dopisom c. kr. okrajnega glavarstva na Vo-
loskem z dne 24. julija, razpustil se je na
temelju §. 96 občinskega reda dne 25. julija
občinski zastop v Podgradu ter je bil ime-
novani upravni odbor sporazumno s deželnim
odborom v Poreču.

Proti temu odloku uležil je gosp. Slavoj
Jenko, poslužujoč se pravice, koja mu daje
§. 96 občinskega reda, v ime občine utok
na državno ministerstvo, koji utok je pod-
pisalo 24 bivših občinskih zastopnikov.

Po jasnem besedilu zakona z dne 5.
marca 1862. čl. XVI., veljavnega za vse de-
žele, zastopane v državnem zboru, in z dne
10. julija 1863, §. 96, veljavnega za pokra-
jino Istrsko, morajo se razpisati
nove volitve najdalje v 6 tednih
po razpustu katerega si bodi za-
stopstva.

V odloku, s kojim je bil razpuščen ob-
činski zastop v Podgradu, je bilo povedano
izredno, da se imajo préecej razpisati
nove volitve — torej: „préecej“.

— Stojte, bratje! zakliče stavec in po-
stoji, ne varajte se. Mi smo vaši bra —
Puška se zasveti, kmet pade.

— Oj udri! Bij! Streljaj! zagrmí divji
krik in iz megle hrumi črna četa za četo.
Uskoki so to in hrvaški strelec, a sredi njih
na konji baron Joško Turn. Groza izpreleti
neoboroženi narod. Kot divja čeda beži proti
Krakemu. Tresk za treskom treska, zrno za
zrnem žvižga, kmet za kmetom pada. Beže
kmetje, ali za njimi leté vrage Uskoki. Sedaj
je krčelo ob urodu v Krško, sedaj se umika
za pečine, kjer je visoko nametan sneg. Bo-
ben poje, na cerkvi klenka zvon. Zdajci pri-
leti iz vasi konjik.

— Stojte, bratje! Branite se! Izdali so
nas! Tolcite! zagrmí konjik, poveljnik Fratrič.
(Dalje prih.)

Od tedaj — od 25. julija t. l. — pa do danes preteklo je ravno šest tednov.

Z ozirom na jasno določilo zakona, toliko onega, ki velja za vso polovico monarhije, kateri poslednji pripada tudi Istra (dl. XVI. drž. zakona z dne 5. marca 1862), kolikor onega za pokrajino Istrsko posebej (§. 96. dež. zak. z dne 10. julija 1863.); z ozirom na besedilo odloka c. kr. namestništva, s katerim se je razpustil občinski zastop v Podgradu, da se imajo namreč takoj razpisati nove volitve, in z ozirom na to, da je minul ne le tisti „princež“, ampak da je minulo že šest tednov, vprašamo c. kr. namestništvo v Trstu in c. kr. okrajno glavarstvo na Voloskem kot oni oblasti, kojima je v imenu cesarja in kralja čuvati, da se vrše zakoni, in potem deželni odbor v Poreču, kot ono oblast, koja bi morala v imenu ljudstva čuvati samoupravo občin:

Ali so že razpisane nove volitve za občino Podgrajsko?

V slovo vitezu Schwarzu. Čitamo v nekem tukajšnjem „liberalnem“ listu dopis iz Pazina z dne 1. t. m., ki slove: „Sinoč so priredili mesečni Pazinski, c. kr. uradniki in množični zastopniki mest Labinj, Plomin, ter trgov Pičan, Paz, Sv. Peter v Šumi, Novaki, Cerovlje itd. banket v slovo vitezu Frideriku Schwarzu, premoženemu okrajnemu glavarju, priljubljenemu zaradi njegove nepristranosti. Banketa se je udeležilo 110 oseb. Pri šampanjcu je izročil odvetnik dr. Costantini okrajnemu glavarju pismo na elegantno izdelanem pergamentu, v kojem je bila izrečena hvala, koja si je zaslužil čislani uradnik tokom treh let, ki je bival med nami; večji del pohvale je izrečene zaradi njegove nepristranosti in zaradi takta, s kojim je umel končati neslogo v mestu in večinoma tudi na deželi. To udanostno addresso je podpisalo nad 300 Pazincev; glavar se je zahvalil lepimi in v srce segajočimi besedami. Govorili so še jako lepo gg. dr. Viktor Scampicchio, Karol Martinovich, dr. Ghersa, Ernest Nacinovich, Adam dr. Mrach in drugi.“

Temu pridodaje dopisnik dotičnega lista dejstvo, da so „pri nekem“ sestanku prijateljev nabrali primerno svoto za „Logo Nazionale“, ne pove nam pa, ali je ta „sestanek“ sploh bil v kaki zvezi s omenjenim banketom?

O slavljenu „nepristranosti“ pa imamo — ne zamerite, slavna gospoda — vsak svoje misli in nazore.

Cepljenje kôz. Ozirom na početak šolskega leta odredil je mestni magistrat, da prične brezplačno splošno cepljenje kôz že s dnem 12. t. m. in sicer v tem-le redu: na „poliambulanci“ od 8. do 9. ure jutraj vsak dan, izvenredni nedolje in praznike, do konca septembra meseca. Nadalja za administrativne okraje: I. v šolskem poslopiju v ulici Lazaretto Vecchio; II. v šolskem poslopiju v starem mestu; III. v šolskem poslopiju v novem mestu; IV. v šolskem poslopiju v ulici Giotto; V. v šolskem poslopiju na Barrieri in VI. v šolskem poslopiju na novi Reni in sicer v vseh 6 okrajih dne 12. in 19. t. m. od 5. do 6. ure popoldne. — Nadalje v okolici: VII. dne 19. in 22. od 8. do 9. ure jutraj in od 1. do 2. pop. pri okrajnem zidavniku okraja Sv. Ana ter dne 26. t. m. od 5. do 6. popoldne v ljudski šoli v Šklednju; VIII. dne 12. in 19. t. m. od 5. do 6. ure popoldne v šolskem poslopiju v ulici Ferriera ter dne 26. t. m. od 5. do 6. ure popol. v šolskem poslopiju na Kutinari; IX. dne 12. t. m. v šolskem poslopiju v ulici Giulia (Kandler) in dne 26. t. m. v šolskem poslopiju na Vrdeli, oba dneva od 5. do 6. ure pop. in slednjič za X. okraj dne 12. t. m. v šolskem poslopiju v Barkovljah in dne 26. t. m. v šoli v Rojanu, v obeh od 5. do 6. ure popoldne.

Iz Lonjera se nam piše: Že pred leti imela je naša vas poveko društvo, a valed raznih neprilik se je razšlo. Naši mladeniči so pa že dlje časa gojili željo, da bi se ustanovilo zopet alično društvo. V nedeljo se jim je spopolnila ta želja.

Zbrali so se vrli mladeniči in moške v krčmi p. A. Čuka, da bi se posvetovali o društvenih zadevah. Občni zbor posetil je svojim pohodom tudi začasni predsednik, velezaslužni g. M. Kamučić. Po peti uri otvoril je gospod predsednik občni zbor, potem ko je predstavil g. komisarja Pellegrinia, došlega v

društvi z g. vaškim capovillo. V krasnem govoru vzbudil je navdušenje. Rekel je, da že naši pradedje so se zbirali pod lipo, zabavljajoč se s pogovori in petjem. Ko so pa bile šole odprte vsakemu, izobrazilo se je ljudstvo in ustanovljalo čitalnice in poveka društva. Jeli smo se zavedati tudi mi in sedaj imamo prvi občni zbor „pevskega in bralnega društva“ v Lonjeru.

Po tem govoru prečital je g. predsednik društvena pravila in jih je pojasnjeval. Na to se je prešlo k zborovanju. Predsednikom bil je izvoljen jednoglasno gospod Josip Mačer. Za njim izvolil se je odbor 8 članov. Občni zbor je končal trikratnim „Živio“ na preostalega vladarja Frana Josipa I.

Lonjeri, sedaj imate priliko, polnočestvilno pristopiti k novemu društvu, če ne kot izvršujoči, pa vsaj kot ustanovni ali podporni udjel. Kajti le pridnim branjem in petjem samorete istrebiti škodljivo ljuliko. Nam nasprotna mračnjaška stranka bila je do sedaj precej mogočna ali upamo, da jo pomočjo društva do čela istrebitimo.

Vespevanje društva pa je ležede na odboru.

Le vstrajajte in pokažite, da tu bivate še zavedni Slovenci.

Iz Ljubljane. Zadnji čas je postalo v našem kranjskem središču ali takozvani „beli Ljubljani“ vse nekako tiho, in da se ne sidi „Narodni dom“, da se ne producirja njemu nasproti družba v Henryjevem cirkusu in da v predalih „Südbösterreich. Post“ ne bica razposajena neznatna skupina nemških in nemških „olčnov“, bi človek skoro ne verjel, da živi v „metropoli Slovenstva“ (!), marveč bi skoro mislil, da se nahaja na bojišču, kjer je ravnokar močnejši sovražnik podlegel slabjemu tekmeču!

(Nadaljno vsebino dopisane nam notice ne moremo priobčiti, ker ne bi hoteli še bolj vznemirjati itak že vznemirjene duhove. — Kar se dostaje mestne uprave moramo že odkrito povedati, da se ne strinjamo z njim. Morda je res tu pa tam kak nedostatek, toda spoštovani gosp. dopisnik naj boče uverjen, da bi drugače sodil, ako bi poznal nato tržaško upravo; da pozna naše mestne gospodarstvo, hvalil bi izvestno Boga, da ima Ljubljana tako upravo. Tudi s njegovo sodbo o splošnem položaju na Kranjskem ne moremo soglašati. Njemu ugaja ta „položaj stvari“, nam pa ne! Sicer se pa priporočamo gospodu dopisniku, da se oglasi skoro s kakim dopisom. Ur.)

Statistika tržaška. Od 26. min. do 1. t. m. rodilo se je v tržaški občini 80 otrok (43 moških in 37 ženskih); poleg teh bilo je 1 dete mrtvorjeno. Umrlo je 86 oseb (85 moških 31 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 21:48 mrtličov na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vročki smrti: 4 slučajje škrlatice, 6 sl. dčvice, 15 sl. jetike, 10 sl. vnetja sopolnih organov, 1 sl. kapi in 1 samomor.

Društvo „Radogoj“ in slovenski akademiki. P. ejeli smo nastopni dopis: Slavno uredništvo „Edinosti“ v Trstu. V sobotni številki „Slov. Naroda“ je odburova izjava dijaškega podpornega društva „Radogoj“, ki se obrača zoper borenje in sabljanje med slovenskim dijaštvom, in katera koncem pravi, da „Radogoj ne bo nobenega dijača več podpiral, ki bi se udal tej „razvadi“.

Ne da bi hoteli pokazati s tem kako mrzno do „Radogoja“, katerega bo tudi odalej vsak visokošollec podpiral s vsemi svojimi skromnimi silami, izjavljajo slovenski visokošolci, zbrani polnočestvilno dne 1. septembra t. l., da „Radogoj“ nima pravice vtikati se v privatne razmere akademikov, ki se znanstvenega učenja in napredka nikakor ne tičeje. „Radogoj“ je dolžnost, da oddaja po svojih pravih nepristranskih velikošolcem podporo, katero je prejel od naroda, ne da bi se oziral na druge razloge kot ravno učno spričovalo in resnično potrebo.

Zato pa vsi od „Radogojev“ materijalne podpore neodvisni visokošolci odločno odklanjamo in obsojamo to posezanje v privatne razmere dijaštva. Ne samo, da ni lepo, da upnik od svojega dolžnika zahteva kaka posebna obsejela et reverentiam; s takim stopanjem Radogoj krati velikošolcem akademsko svobodo — in zoper to se zavarujemo z vso odločnostjo.

(Ta dopis dopis došel nam je iz dijaških krogov in priobčujemo ga, da vstrežemo želji gg. dopisilateljev. Mi nočemo pretresati tu,

v koliko je odbor „Radogoj“ se svojim sklepom krati akademsko svobodo velikošolcev, ali izjaviti moramo odkrito, da se tudi mi nikakor ne moremo sprijazniti — s dvobojem. Nam se vsaj vidi to srednjeveška institucija, ki nasprotuje toliko verskim, kolikor človekoljubnim načelom. Op. ur.)

Strahni požari. Tekom minologa meseca pojavili so se po raznih krajih Severne Amerike valed suše velikanški požari. Pogorelo je gozda, vrednega okolo 12 milijonov dolarjev (!) in v tem je prišlo ob življenje 400 do 1000 oseb, kajti nemogoče je konstatovati pravo število, ker je mnogo oseb brčkone doslovno vpepeljenih. Novijorska „Tribuna“ javlja, da je ogenj uničil dva jset mest; le malo hiš ni pogorelih. Koliko ljudi je prišlo ob življenje v pogorelih mestih, tudi ni še mogoče konstatovati. V Hinkleyu našli so doleje 90 mrtličev, med kojimi so nekateri spremenjeni in ogije.

Ponesrečila. 7letni deček Josip Morandini, stanujoč v ulici Molino a vento št. 9 krati si je predvčeršnjem popoldne čas a tem, da se je drsal po ograji ob stopnicah. Po nesreči je zgubil ravnovesje in padel s prvega nadstropja v vežo. Prihitevi domačini so odnesli otroka na zdravniško postajo, kjer je konstatoval zdravnik, da si je dete le nekoliko poškodovalo glavo, a da si je o padu pretreslo možgane. Otroka so odpeljali v bolnišnico. — 21letni kmet Martin Fatorič iz Vižinade je predvčeršnjem streljal v domačem selu iz starega samokrosa. H krati se je cev razpršila in grozno razmesarila mladenču desno roko. Pripeljali so ga v tukajšnje bolnišnico.

Sodnjak. 37letna „lahkoživna“ Filomena Travan iz Trsta, mati 17 otrok (!) dobila je predvčeršnjem pred tukajšnjim sodiščem v tajni raspravi zaradi tatvine 6 mesecev ječe ter pride po prestani kazni pod posebno policijsko nadzorstvo. Po noči na 4. min. m. je pobrala Filomena nekemu gospodu perila, vrednega 18 gl. 50 nrv. in jeden petak ter izginila. — 33letni kovač Anton Vertovo iz Lokve je bil obsojen zaradi žaljenja stražarjev na 2mesečno ječo. Dne 5. m. m. ga je prijel stražar Krašovec ker je rasgrajal v neki gostilni, a na poti v sapor je Vertovo opsoval stražarja kar se je dalo.

Policijsko. Predinočnem je zapri policijski oficijal gospod Tis 20letnega že mnogokrat kaznovanega kotlarja Angela Bubniča iz Podgrada, ker se je vrnil v Trst, da si je bil že iskan od tu. — Posestnik Viktor Dusatti, stanujoč v ulici Fabio Severo št. 26, prijavil je policiji, da mu je te dni ukradel neznan tat razno slatino in srebrnino, vredno okolo 145 gl. — Vratarju hiše št. 26 v ulici Torento je odnesel neznan tat iz njegove kamrice v veši par škornjev, vrednih 7 gl. Previdni usmovi skrbni že sedaj za simo. — Predvčeršnjem s jutraj je prijel policijski oficijal gospod Tis na Lloydovem parniku „Melpomene“ 31letnega postrešedca Bernarda Sala iz Pirana, stanujočega v ulici del Crocifisso št. 9, ker je skrivatvne raznih omotov svilo. Salovi tatvinski tovariši so se v saporu, kamor je omenjeni uradnik spremil tudi Sala.

Koledar. Danes (6.): Hermogen, muč.; Petronij. — Jutri (7.): Zoran (Albin), šk.; Regina, dev., muč. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 5. uri 31 min., zatoni ob 6. 27 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri jutraj 25 stop., ob 2. pop. 30:4 stop.

Najnovejše vesti.

Brno 5. Mestni odbor je sklenil včeraj soglasno in brez rasprave, da odpravi v mestnih šolah za dečke francoski jezik kot prost predmet in da upelje namesto tega pouk v češčini.

Lvov 5. Velika vojaška vaja pri Tarnopolu izostane zaradi nevarnosti, ki preti valed kolere. Zbrano vojaštvo, večinom konjike v rezervi, poslali so domov.

Budimpešta 5. Nadvojvoda Josip je izjavil pisмено Budimpeštanskim občinski upravi, da odstopi „Marjetin oto.“ v Donavi občni proti odškodnini 31/2 milijonov forintov.

Sredce 5. Službeno „Svobodno Slovo“ polemizuje proti listom, udanim Cankovemu, ki zahtevajo, da naj vlada dopusti ruski vpliv. Službeni list naglašja, da mora biti dolžnost vsakega rodoljuba braniti Bolgarsko pred inozemskim vplivom ter nastojati, da se ohrani prijateljski odnošaji z vsemi tujimi državami.

Belgrad 5. Srbska vlada je preklicala zapleno Cankovega oklica na svoje somišljenike v Bolgariji. Kljub pasivnosti bolgarske vlade ob srbski meji, spravili so 10.000 iztisov oklica v Bolgarsko. Srbska vlada je dvignila zapleno oklicev valed tega, ker je celi oklic objavila „Borba“ v Sredcu, a vendar ni bila zasežena.

Belgrad 5. Dravno pravdnštvo je vročilo včeraj obtožni spis obtožencem znano Čebinjeve „zarote“. Zatoženi so veleizdajstva poleg Čebinje: bivši minister Tausanović, Stanojević, Novaković, Nenadović, Rušić in dr. Dinić.

Trgovinske brzojavke. Budimpešta. Pšenica za jesen 633—634, za spomlad 682—684. Koruza za sept.-okt. 589 do 590. Oves za jesen 610—612. Rž za jesen 522—524. Pšenica nova od 78 kil. f. 640—645, od 79 kil. f. 645—650, od 80 kil. f. 650—655, od 81 kil. f. 660—665, od 82 kil. for. 665—670. Ječmen 620—640; prosa 570—600. Povpraševanje in ponudbe pšenice mlačno. — Prodalo se je 25.000 mt. st. trg jako mlačno, zopet 5 nč. cenje. Koruza, oves in rž malo mirnej. — Vreme: lepo.

Fraga. Nerafinirani sladkor za oktober f. — december f. 14:10, jako mirno.

Kava. Kava Santos good average za september 97:50, za december 86:25.

Hamburg. Santos good average za september 76:25, december 69:50, maro 67:25.

Dunajska borza 5. septembra 1894.			
	včeraj	danes	
Drjavni dolg v papirju	98:80	98:70	
„v srebru	98:85	98:70	
Avstrijska renta v slatu	123:45	123:75	
„v kronah	97:90	97:95	
Kreditno akcije	368:70	368:50	
London 10 Lst.	124:10	124:15	
Napoleoni	9:88 1/2	9:88 1/2	
100 mark	60:87 1/2	60:87 1/2	
100 italj. lir	44:85	44:85	

K. Zobec in C. izdelovatelj umetlinih občinstvu, da ga blagovoli ob vsaki priliki pošteti z naročili temveč, ker se naslanja na rok „Svoji k svojim“. Naročila vprejemajo se na cesti Rossetti št. 121 (Camp. Murguro) v Trstu. — Cenike v slovenskem jeziku pošilja franco in gratis.

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitaria 12, (po domači pri „Ivračkovcu“) priporoča pravi kraški teran iz Komna I. vrste po 40, 11. po 33 in belo vipavsko po 36 nč. liter. Izborni „Riesling“ v steklenicah. — Dobra kuhinja in po ceni je vedno na raspolago. — Dršč se gesla: „Rojak k rojaku“, priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

Zadnji Meseč

Glavni dobikl
60.000 gl. 10.000 gl. 5.000 gl.
v gotovini le po odbitku 10%
Lvovske srečke à 1 gl. priporočata:
Girolamo Murguro, Ign. Neumann.

Gostilna

„CANTINA ISTRIANA“
Vla Tivarnela, blizo postaje južno železnice.

Prodaja najboljša istrska vina po 30 kr. in kraški „Auberski“ teran po 44 kr. liter; pivo iz tovarne „Steinfeld“ po 30 kr. liter. Kuhinja prve vrste. — Kosila po 22 kr. — Slavnomu občinstvu v mestu in na deželi priporoča se uljudno podpisani za mnogobrojni obisk. Josip Moše.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod ime „Bolladonna“, nom „Bolladonna“, poleg kavarne „Fabria“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se isborna vina istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino „debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprano mleko po 14 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sroža (frišna) smetana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino z mnogovrstnim lesom, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserna, glavni shajališči tržniških Slovincov vseh stanov. Na raspolago so časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, Cl. kavarar.

Gostilna Josipa Katalana v Rojanu, „Pri dvanaestih murvah“, priporoča se slavnomu slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točijo se bodo samo domača izvrstna vina. 104—23

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO
vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnomu občinstvu svojo bogato preasrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedera št. 3)
pristopno zadrugnikom in nezadrugnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu (poprej Pertotovo)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtom in dvomi dvoranami, kjer se točijo isborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorkimi in mrzlimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojanu (poprej Pertotova)
kjer se prodaja goveje in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah Priporoča se slavnomu občinstvu in udom.

Novi člani
se še vedno sprejemajo ob uradni urah vsak četrtak od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 8—10 ure predp. 104—5